

Subjektivní vnímání proměny role ředitele školy a obtížné prvky výkonu této profese v současné době

Autoři: Václav Trojan, Zuzana Svobodová

Časopis: Pedagogická orientace, Vol 29, No 2 (2019)

Zdroj: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/12382/pdf>

Studie se zabývá tím, jak ředitelé škol vnímají proměnu jejich profese po roce 2000. Zároveň se zabývá tím, jaké prvky jsou při výkonu této profese obtížné. Všechny výsledky jsou subjektivní, protože se jedná jen o názory pár ředitelů pražských základních a středních škol.

Proč jsem si vybrala toto téma:

Tuto studii jsem si vybrala, protože mě její téma zaujalo ihned po přečtení názvu a anotace a chtěla jsem vědět jaké jsou výsledky této studie. Také si myslím, že pro mě, jako sociálního pedagoga může být zajímavé vidět pohled na školství i z „vyšších“ pozic.

Použité teorie, Koncepty:

- Ředitelé škol jsou klíčovými aktéry změn ve školství
- Ovlivňují učení žáků a úroveň školy
- Důsledky činnosti ředitele zasahují velké množství lidí
- Od ředitelů se očekává, že budou přisívat k rozvoji školství
- Mají dvě typově pracovní činnosti – výchova a vzdělání X pedagogické vedení
- V posledních dekádách – decentralizace a zvyšování autonomie školy – nároky na funkce ředitele
- Od roku 2005 začal mít ředitel ve své kompetenci utváření podoby školy, a to v oblasti zdrojů (finance i lidé) tak v oblasti kurikulární

Metodologie:

- Kvalitativní výzkum, nejedná se o většinový názor českých ředitelů

Cíl výzkumu:

- Popsat subjektivní vnímání proměny ředitelské role po roce 2000 a zároveň reflektovat obtížné prvky výkonu této profese v současné době.

Hlavní výzkumná otázka:

- *Jak subjektivně vnímají zkušenosti ředitelů proměnu své role v období po roce 2000?*

3 podotázky:

1. Jaké hlavní změny cítí ředitelé škol ve své roli nyní oproti minulosti?
2. Jaké problémy řešili a řeší?
3. Jaké potřeby podpory cítí v souvislosti se změnami své role?

Výzkumná metoda:

- Ohnisková skupina – skupinové interakce, debata mezi účastníky – díky tomu vystupovala zásadní témata, která se týkala vývoje, změn, problémů a potřeb ředitelů.

- Tiché pozorování (vstup pouze pokud se moc odbýhalo od tématu) -> záznam z diskuze a přímé pozorování

Vzorek:

- 7 ředitelů (4 ženy, 3 muži) z pražských základních a středních škol
- Minimálně 15 let ředitelem

Analýza dat:

- Rozhovory nahrány na diktafon, přepsány
- Otevřené kódování

Výsledky:

Rozděleno na 4 skupiny – změny, problémy, trendy, podpora

Změny:

- Co vnímají jako hlavní změny
- Shodli se na tom, že hlavní změnou byla školní autonomie, nárůst odpovědnosti ředitele
- Inkluze

Problémy:

- Nebylo hlavním tématem, ale bylo to nejvíce řešené téma
- Současné problémy – dva pojmy (nedostatek a nadbytek)
- Nedostatek učitelů a jiných pracovníků, času, podpory
- Nadbytek byrokracie, činností, papírování (věci co nesouvisí s pedagogickým procesem)
- Malé školy a možnost delegovat práci (stejně povinnosti ale méně pracovníků)

Trendy a podpora:

- Jakou podporu potřebují s ohledem na svoji funkci
- Pozitivně se vyjadřovali k pedagogickým konzultantům, školská rada
- Pak se hodně řešila politizace (musí se kamarádit s úředníky)
- Zlepšuje se školní inspekce (hospitace místo papírování)

Spíše než proměnu řešili účastníci momentální problémy. = může být tím, že problémy přichází postupně v návaznosti na změny v legislativě.

Většina účastníků projevila nedůvěru v systém a nevěří pozitivním změnám.

Inspirace pro vlastní tvorbu:

- Podobný výzkum na jakoukoliv jinou (pomáhající) profesi
- Negativní vnímání systému, které mají ředitelé